

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Valentino episcopo Interamnensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

PASSIO SANCTI VALENTINI EPISCOPI
INTERAMNENSIS, EX PERVETUSTIS MS. CODI.*cibus, quibus etiam antiquissima Martyrologia adstipulantur.**Aliquot locis stylum modicè mutauimus.*14. FEBRVA.
Psal. 11.Craton
Rhetor.

Dropheta loquitur ad Deum; Secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. In ipsa ergo multiplicatione illi specialiter ad Deum pertinent; qui vitam suam vouerunt creatori; ita ut corpus & animam intètissimam Christo faciant. Vnde beatus vir Interamnenſis episcopus, sanctus Valentinus, bene viuendo meruit virtutibus adherere; quæ virtutes latentem hominem omnimodò credentium animis tradiderunt. Igitur Athenienses quidam nobiliter nati, Proculus, Ephebus & Apollonius scholastici viri, apud Græcos Latina studia desiderantes, apud Cratonem ciuem suum, oratorem vtriusque linguæ, in vrbe Roma hospitabantur; cuius & magisterio & hospitio fouebantur. Factum est autem, vt vnicus Cratonis filius, Cheremon nomjæ, iuuenis scholasticus, eam incurreret egritudinem; vt incuruato dorso; caput inter genua deprimeretur. Cumq; omnes penè medici, qui in vrbe Roma erant, nulla ei possent ratione succurrere, exitit quidam Fonteius Tribunianus, qui diceret vitium eiusmodi acrius suo accidisse germano, & curatum esse à quodam sancto Valentino episcopo & ciue Interamnenſi; hortabaturq; transmitti ad eum. Denique & ipse puer, ex quo curatus est; non illum deseruit, dicens, se nimio eius bonitatis affectu constrictum.

In falsos
deos.Matth. 5.
Luc. 3.
Iohan. 11.

Audiens hæc Craton, mittit ad illum nobiles viros; qui illum rogarent, vt ad urbem Romam dignaretur venire. Quem cum venientem Craton hospicio recepiſſet, ostendit ei filium suum Cheremonem; & cepit petere; vt sicut curauit germanum Fonteij, ita & huic succurreret. Cui sanctus Valentinus episcopus dixit; Tu si vis, curabitur. Et Craton ad eum; Dimidiam, ait, partem substantiæ meæ tibi dare constituiſti tu cum ab hac calamitate liberaueris. Cui sanctus Valentinus respondit; Miror te magistrum prudentem non aduertisse quod dixi? Tu si vis, curabitur. Nam si credideris in Christum meum, fides tua preciosior erit Deo, quam tu ipse, qui in rebus vilissimis & vanis spem collocas tuam; credes effigies malignorum hominum, in ligno aut quocunque metallo expressas, aliquam diuinitatem habere; qui suo merito hoc obtinuerit, vt non possint dii credi; cum sordidissimis actibus & crudelissimis occupati; nullum tempus immune ab sceleribus habuerint. Sed si fidem, quam insinuo, ab hac defendas iniuria, & in Deum illam inuisibilem & omnipotentem conferas, dabitur salus filio tuo, quam postulas; censum verò tuum; cuius mihi partem dimidiam polliceri voluisti, offer pauperibus, qui orent pro filio tuo; mihi autem nulla ratione persuadere poteris, vt pro salute eius aliquid aliud abs te quam fidem expetam. Crede ergò filium Dei, verum Deum esse, Iesum Christum; & omnibus renuncia simulacris; & videbis saluum filium tuum. Dicit ei Craton; Licet ignorem, quo ordine religio vestra teneatur, at hoc tamen auditione accepi, vnumquenq; fide sua saluari; nec prodesse alteri alterius fidem; nec cuiquam obesse alienam infidelitatem. Sanctus Valentinus episcopus dixit; Certæ causæ sunt conuersationis humanæ; quæ alios pro alijs nec liberari faciant; nec perire. Neque enim in fide dubius pater, filio potest obesse fideli. In his ergò causis, quas necessitas flagitat, fanitatem querens, dum patitur, pater pro filio, soror pro fratre, pro seruo dominus; & filium patri esse redditum, & fratrem sorori; & seruum legimus domino restitutum. Igitur pro eorum interitu hi, qui cruciabantur, fidem integram acceperunt ad hoc, vt efficerentur vtrique fideles, & salus temporaliter data corporibus, acquireret animas in æternum; sicut & factum est, cum Centurio morientem seruum suum reciperet, & filiam mortuam archisynagogus ad vitam reuersam adspiceret, & sorores Lazarum, iam sepulturam quatrduanam habentem, quem lugebant & flebant; voce Domini suscitatum esse gauderent. Sunt & multa alia, quæ in nouis & veteribus sacris voluminibus isthuc affirmant, fidem alterius alteri profuisse; & infidelitatem aliorum alijs nocuisse; quæ nunc memorare longum est.

Hæc

Hæc & his similia multa sancto Valentino episcopo profœquente; Craton orator cecidit ad pedes eius, dicens; Credo, quod ille, quem prædicas, verus sit Deus, & præter ipsum non sit alius, qui imperet languori, vt abscedat; imperet morti, vt fugiat; imperet vitæ, vt redeat. Sanctus Valentinus episcopus dixit; Fides Christiana non tantum verbis, sed & operibus demonstratur. Dicit ei Craton; Quæ sunt opera, per quæ fides possit ostendi? Sanctus Valentinus dixit; Vt abrenunciatur idolis manufactis, quorum effigies adoratur in templis; & ab omni peccato lotus fonte purissimo; Deo filius adopteris. Craton dixit; Aqua, quæ sordes corporis lauat; quomodo poterit peccata mundare? S. Valentinus dixit; Aqua per mysterium inuocatae Trinitatis, spiritum sanctum in se recipit; & per ipsum vniuersa peccata & crimina dimittuntur. Dicit ei Craton; Dum disputatio nostra longius tenditur; vita filij mei Cheræmonis breuiatur. Dicit ei S. Valentinus; Nisi credideris ea, quæ nec audire potuisti aliquando nec videre; saluus esse non poterit filius tuus. Dicit ei Craton; Quid est, quod ego nec audire potui; nec corde concipere? S. Valentinus dixit; Nunquid audisti aliquando virginem concepisse; virginem peperisse; virginem post partum permanisse? Audisti aliquando aut vidisti quempiam siccis pedibus vndarum pelagus pertransisse, imperasse ventis, tempestatem iussu compescuisse, postremò crucifixum, mortuum & sepultum, die tertia resurrexisse, atq; multis videntibus in cælos ascendisse; angelis testantibus, ita vt ascendit, denudò venturum ad iudicium? Si hæc credis, accede & baptizare; vt possis ad salutem filij tui pertingere; & per ipsum ad vitam perpetuam peruenire. Dicit ei Craton; Quantacunque dixeris, quantalibet verborum copia vsus fueris; ex hoc vno poterit veritas colligi; si saluetur is, propter quem dicuntur.

Fides Christiana etiam operibus declaranda est.

Matth. 14.
Matth. 8.

Acto. 1.

S. Valentinus dixit; Quoniam sapientia mundi, in qua tu magister esse vidèris, stultitia est apud Deum, & non potes tam perfecte credere, quam fides ipsa deposcit, da mihi fidem tuam sub hac pollicitatione; vt si filius tuus per meam fidem saluus euaserit; tu per salutem filij tui cum omni domo tua conuertaris ad Christum. Tunc Craton vocauit coniugem suam cum omni familia; & prostratus pedibus eius, promisit, si ille saluus foret, omnes credituros in Christum; Erant autem in hoc spectaculo Proculus & Ephebus atque Apollonius; quos supra dictum est in Græco perfectos, ad Latina studia se contulisse. Hi itaq; simili modo oratoris sui filium Cheræmonem cupientes saluum fieri; se credituros affirmant. Tunc S. Valentinus iussit sibi cubiculum præparari, & vnus diei atque noctis silentium fieri; & clausit ostium super se & puerum Cheræmonem; qui iam triennio ita toto corpore incuruus, complicatus atque glomeratus iacebat; vt caput inter genua defixum haberet; nec vlla pars corporis sua libertate frueretur. Erant enim eius brachia simul & crura contorta; nec vllus medicorum scire potuit; quo nomine is morbus appellaretur. Porro S. Valentinus, vir Dei, fide plenus, clauso, vt diximus, ostio, stratoque humi cilicio, tulit puerum Cheræmonem de lecto, & reposuit seminecem in eo cilicio, in quo ipse orare consueuerat; & per totam noctem in Dei laudibus & oratione manenti, lumen circa mediam horam noctis tantum apparuit; vt hi, qui in spectaculo erant circa cubiculum, putarent intus flammam accendi. Sed spatio vnus horæ transacto; surgens sanissimus puer; simul cœpit voce clara in Dei laudibus incolumis concrepare. Audientes autem illum parentes eius Domino canere, cuius per tres annos solum gemitum audierant; mugitu mæ; reddentè; omnes simul gaudentes, fores vt referaret eis sanctum Valentinum exorant. At ille dixit; Nisi compleuero statutum orationis numerum & hymnorum; non vobis aperiam. Sed cum iam aurora finem nocti imponeret; S. Valentinus referat claustra cubiculi; & Cheræmonem iuuenem parentibus, ac si nihil perpeffus fuisset; ab omni ægritudine liberum assignat. Tunc Craton cum coniuge & omni domo sua credidit; & baptizatus est. Cheræmon autem vt vestigia sancti Valentini relinqueret, nulla potuit ratione adduci. Proculus verò & Ephebus atq; Apollonius, abijcientes studia humanæ sapientiæ, ita se contulerunt ad Dominum, vt vltra penitus nihil humanarum legerent literarum; sed conuersi ad Dominum, spiritualibus se studijs tradiderunt magistro, cuius non tantum verba; sed etiam facta probarentur mirabilia.

Puer cõtra-
ctus, sit re-
pentè sanis-
simus.

Craton cū
tota domo
sua bapti-
zatur.

Interea per hos consuebat multitudo scholasticorum ad Christum; ita vt Abundius Præfecti vrbs filius animo duceretur; vt tota fidei plenitudine Christi se famulum publicæ voce clamaret. Hinc verò indignatio penè omnium senatorum accensa est; &

S. Valenti-
nus nece-
tur.

tentus S. Valentinus episcopus atq; virgis casus; compellebatur sacrificare dæmonijs; & post diurnam eadem custodia mancipatus. Videntes autem eum constantiorem fieri; & in ipsa cade & custodia gloriari, & omnium, qui per ipsum Christo crediderant, animos confirmare, medio noctis silentio eiectum de carcere decollauerunt iussu furiosi Placidi, vrbis Præfecti. Tunc à Proculo, Ephebo atq; Apollonio ablatum corpus veneradi Christi martyris, ad suam ecclesiam Interamnæ vrbis nocturno itinere transfulerunt; ubiq; in suburbano empto terræ spatio non longè ab eadem ciuitate sepulture honestissimæ tradiderunt; vbi cum quotidianis vigilijs in Dei laudibus permanerent, tenti à gentilibus, custodia sunt traditi consulari Leontio. Qui agnoscens Proculum, Ephemum atq; Apollonium, multos è populo, quos conuerterant, habere fautores & amicos, timensq; nè violenter ei à populo tollerentur; noctis medio suis eos iussit tribunalius præsentari. Quos cum vidisset nec blandimentis decipi, nec terroribus frangere iussit eos capitalem subire sententiam. Ipse autem statim fugiens cum officio, quod pergeret; non permisit sciri. Tunc omnis populus luctum quidem de nece eorum; sed gaudium de martyrio habuerunt. Porro martyres sancti à beato Abundio non longè à corpore S. Valentini sunt sepulti; collaudantes Dominum Iesum Christum; qui viuere cum Deo patre & sancto spiritu in secula seculorum, Amen.

VITA ET MIRACVLA SANCTI PATRIS NO-
STRI AVXENTII ABBATIS, AVTHORE SI-
meone Metaphraste.

14. FEBRVA.

Matth. 20.

Rom. 15.
Pfal. 30.

V Manti qui patres & factis & verbis fuerint insignes, & diuersis operibus eorum, qui in vinea, quæ percipitur intelligentia, manè simul & hora tertia & sexta similiter & nona vocati sunt, sanctorum ad adificationem corporis Ecclesiæ labores conscripserint: non est absurdum, nos quoq; qui propter socordiam & inscitiam ab eis longè sumus remoti, verè conscribere iustorum virorum vitam, qui circa horam vndecimam in eadem vinea laborarunt, ad vtilitatem fidelium, qui legunt & audiunt: vt qui volunt habere vitam rationem ducem vitæ presentis, constanter sequantur viam Patriarcharum, Prophetarum & Apostolorum, Martyrumque & iustorum: cum eorum quidem virtutibus contendentes, iussulti autem & stabiliti eorum orationibus. Quæcunque enim prius scripta sunt, vt dicit diuinus Paulus, scripta sunt ad nostram admonitionem. Eo ergò freti, qui dixit: Dilata os tuum, & implebo illud, conuertamur ad propositam narrationem.

Auxentius
dat se mili-
tari, & simul
etiã pietati.

Tempore Theodosij iunioris, XXXV. anno eius imperij, fuit vir quidam nomine Auxentius, qui erat relatus in numerum quartæ scholæ fortissimorum & Christi amatium scholarium: ex genere quidem orientali, in pietate autem & omni Christiana doctrina eruditus, roburque corporis & fortitudinem in ipsa forma gestans, morumq; modestiam & virtutem gerens in animo, dogmaque habens sanum in fide Apostolica, & plurimum studium in generalibus vigilijs pernoctationum. Quoniam verò quæ ante hæc ab eo facta sunt, nos latuerunt, ab hoc fundamento initium ducamus orationis. Hic ergò sanctus & diuinus vir Auxentius, habebat patrum Byzantij in militiam relatum, optione numeri. Quem requirens cum ascendisset ex Syria, & non inuenisset, propterea quòd prius decessisset, militauit scholaris. Cum ergò esset in exercitu insignis, frequenter etiam versabatur cum ijs, quorum celebrabatur exercitatio & virtus: maximè autem cum quodam Iohanne monacho, qui prope Septimum stabat in Clubo, cuius etiam vestigijs insitebat, tanquam nubes Christi, simul cum quodam, qui vocabatur Setas, viro omni ex parte honesto, & Marciano, qui tunc erat laicus scilicet & Nouatianorum, haud ita multò post mortem vnitus fuit Ecclesiæ catholicae, & factus fuit œconomus sanctissimæ magnæ ecclesiæ Constantinopolitanæ: & Anthimo viro magno & admirabili, qui tunc erat ordinarius decanus diuini palatij, deinde factus fuit Diaconus, & postea etiam Presbyter: qui etiam post decessum eorum, qui prius dicti sunt, ornavit, & cum lætitia in hymnis & canticis, per choros virorum & mulierum,